

Datum
2023-10-04
Vår referens
Elisa Labbas
Utredare
elisa.labbas@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21) STK-2023-957

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet genomför en Skolinformationsutredning (U 2021:04) med syfte att föreslå en långsiktig lösning för att säkerställa myndigheters, kommuners och andra aktörers tillgång till skolinformation. Detta är en remiss gällande delbetänkandet Informationsförsörjning på skolområdet – Skolverkets ansvar (SOU 2023:21).

I betänkandet föreslås bland annat att Statens skolverk (Skolverket) tar över den insamling av uppgifter från kommuner och enskilda huvudmän som Statistiska centralbyrån (SCB) hittills har utfört på uppdrag av Skolverket. De tre skolnämnderna har yttrat sig i ärendet. De är övervägande positivt inställda men lyfter ett antal synpunkter att beakta.

Utifrån det föreslår stadskontoret att Malmö stad ställer sig positiv till förslagen, men att synpunkter bör lämnas exempelvis gällande föreslagna bestämmelser kring dataskydd och sekretesslagstiftning. Det gäller även informationsförsörjning kopplat till det systematiska kvalitetsarbetet och att komplexiteten och konsekvenserna av lagförslagen kan vara underskattade.

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslaget till yttrande och skickar det till Utbildningsdepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 231009 Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på Skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 230824 §121 med Reservation (V)
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Remissvar från förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 230830 § 104
- Förslag till yttrande KSAU 231009 Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på Skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-09

Kommunstyrelsen 2023-10-18

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har av Utbildningsdepartementet erbjudits att lämna synpunkter på Skolinformationsutredningens (U 2021:04) delbetänkande Informationsförsörjning på skolområdet – Skolverkets ansvar (SOU 2023:21). Remissen har beretts av stadskontoret och synpunkter har inhämtats från förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Utredningen beräknas avsluta sitt arbete den 29 mars 2024.

Bakgrund

I början av år 2020 beslutade SCB att ändra tillämpningen av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen beträffande uppgifter om enskilda huvudmän och skolenheter. Ändringen innebar att uppgifter om skolor, barn och elever, personal, betyg, genomströmning med mera behandlades som uppgifter om de enskilda huvudmännens ekonomiska förhållanden. Därmed omfattades uppgifterna av absolut sekretess.

Informationsförsörjningen på skolområdet är uppbyggd så att uppgifter som samlas in för framställning av statistik också används för annat, exempelvis kommunernas resursfördelning, Skolverkets statsbidragshantering och allmänhetens insyn i skolväsendet. När de uppgifter som ligger till grund för informationsförsörjningen omfattas av absolut sekretess, innebär det att Skolverket inte kan publicera dessa uppgifter uppdelat på enskilda huvudmän. Det handlar exempelvis om uppgifter om elevsammansättning och betygsresultat för fristående skolor. Skolverket beslutade därför år 2020 att endast publicera sådana uppgifter på nationell nivå. Det innebär att informationsförsörjningen inte längre fungerade så som riksdag och regering avsett.

Regeringen lämnade i mars 2021 en proposition till riksdagen med förslag om en tidsbegränsad lösning på problemet. Propositionen resulterade i att Skolverket åter kunde publicera uppgifter

för enskilda huvudmän. Regeringen har föreslagit att den tillfälliga bestämmelsen ska fortsätta gälla till och med den sista juni 2026. Den 20 oktober 2021 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att föreslå en långsiktig lösning för att säkerställa myndigheters, kommuners och andra aktörers tillgång till skolinformation. Syftet är bland annat att myndigheter och kommuner ska kunna utföra sina författningsreglerade uppgifter och att föräldrar och elever ska ha god tillgång till information inför skolval.

Utredningen, som antagit namnet Skolinformationsutredningen, överlämnade den 31 maj 2023 delrapporten Informationsförsörjning på skolområdet – Skolverkets ansvar. Utredningen beräknas avsluta sitt arbete senast den 29 mars 2024.

Utredningen i korthet

Den föreslagna lösningen innebär att Skolverket tar över den insamling av uppgifter från kommuner och enskilda huvudmän som SCB hittills har utfört på uppdrag av Skolverket.

Förslaget innebär:

- att Skolverket ska ansvara för informationsförsörjningen på skolområdet,
- att Skolverket ska bedriva uppdragsverksamhet,
- att andra myndigheter och enskilda utbildningsanordnare inom universitets- och högskoleutbildning ska lämna uppgifter till Skolverket samt att Skolverket ska lämna uppgifter till Skolinspektionen och SCB,
- nya bestämmelser om behandling av personuppgifter i Skolverkets verksamhet med informationsförsörjning,
- en ny sekretessbestämmelse till skydd för uppgifter om enskilds personliga förhållanden i Skolverkets verksamhet med informationsförsörjning, och
- en ny förordning om Skolverkets informationsförsörjning.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Utredningens förslag innebär att kommuner och regioner i sin roll som huvudmän för skolväsendet och annan skollagsreglerad verksamhet kommer åläggas att rapportera in uppgifter om sin verksamhet till Skolverket i stället för som i dag till SCB. Utredningen bedömer att det inte kommer medföra ökad administration eller ökade kostnader för kommuner eller regioner. Utredningen utgår från att inrapporteringen kommer att fungera på samma sätt som i dag. Skolverket kommer att behöva utveckla nya system för insamlingen, och utredningen utgår från att myndigheten utformar dessa system så att det inte medför några försämringar för uppgiftslämnarna.

Kommuner och regioner som köpt uppgifter från SCB påverkas genom att de med utredningens förslag kommer att behöva beställa sådana uppgifter från Skolverket i stället. Det handlar till exempel om sådana uppgifter som kommunerna använder för resursfördelning enligt 2 kap. 8 b § skollagen. Utredningen utgår från att Skolverket kommer att kunna förse kommuner med sådana uppgifter som de behöver för resursfördelning och systematiskt kvalitetsarbete. Utredningen utgår också från att Skolverket inte kommer att ta ut väsentligt högre avgifter för detta än vad SCB har gjort. I vissa fall kan kommuner förväntas efterfråga uppgifter som Skolverket inte förfogar över och därmed behöva vända sig till både Skolverket och SCB. I dessa fall går det inte att utesluta att kostnaderna för att beställa uppgifter kan bli högre än i dag. Sammantaget bedömer utredningen dock att den förändrade uppdragsverksamheten inte

påverkar kommuners och regioners administrativa börda eller kostnader i övrigt.

Utredningen bedömer att förslagen inte ändrar några förutsättningar för det kommunala självstyret. Förslagen innebär ingen förändring i uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna eller några nya skyldigheter eller åtaganden för kommunerna. Kommuner kommer i sin roll som huvudmän inom skolväsendet även fortsättningsvis att vara skyldiga att rapportera in uppgifter om sin verksamhet till en statlig myndighet. Utredningens förslag innebär inte att kommunerna ska rapportera in nya uppgifter eller att uppgiftslämnarbördan skulle öka.

Genomförande och ikraftträdande

Förslaget är att de författningsändringar som behövs, med några undantag, ska träda i kraft den 1 juli 2024. Däremot bedömer utredningen att Skolverket kan ta över insamlingen från SCB från och med den 1 januari 2026, och förslaget är att ändringarna i Skolverkets instruktion ska träda i kraft från detta datum.

Sammanfattning av remissvar

Förskolenämnds yttrande

Förskolenämnden ställer sig positiv till att det tidigare problemet med informationsförsörjning löses genom de förslag som lämnas i utredningens delbetänkande. I yttrandet lämnas vissa synpunkter och kommentarer på innehållet i själva utredningen med koppling till resursfördelning och de föreslagna bestämmelser som rör dataskydd respektive sekretesslagstiftningen, samt delar som handlar om informationsförsörjning kopplat till det systematiska kvalitetsarbetet. Synpunkterna handlar till exempel om lagtextens tydlighet och att initiativet att genomlysna frågan om insyn i fristående huvudmännens verksamhet välkomnas. Vidare berörs till exempel att datainsamling bör ske på både hösten och våren samt ytterligare behov av statistik.

Vidare vill förskolenämnden särskilt framhålla att en risk att eventuella konsekvenser av lagförslagen är underskattade. Insamling, bearbetning och analyser av uppgifterna från huvudmännen är komplexa processer som bygger på komplexa system och en ansvarsfördelning mellan Skolverket, SCB och huvudmännen som gällt under lång tid. Därmed ser förskoleförvaltningen en risk för oförutsedda konsekvenser om inte den komplexiteten beaktas i utredningen.

Grundskolenämnds yttrande

Grundskolenämnden ställer sig positiv till remissens samtliga förslag och anser att det är av fortsatt stor vikt att informationsförsörjningen inom skolan är välfungerande oavsett skolform och vem som är huvudman.

Skriftlig reservation (V)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnds yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget att Skolverket ska få helhetsansvar för informationsförsörjning inom skolområdet. Nämnden framhåller två aspekter i sitt yttrande som särskilt bör beaktas och följas upp vid genomförande av förslaget.

Nämnden vill särskilt framhålla att det kan krävas anpassningar av system där data hämtas när

dataöverföringen övergår från SCB till Skolverket. Därför är det särskilt viktigt att regeringen noga följer Skolverkets och SCB:s förberedelsearbete och säkerställer beredskap både för att vid behov kunna förändra tidplanen och kompensera kommuner för eventuellt ökade kostnader.

Nämnden vill även framhålla att förutom uppgifter om resursfördelning är det viktigt att kommunerna fortsatt kan följa elevers sysselsättning efter studierna och att mäta effekter av utbildning. Det påverkar kommunernas möjlighet att utvärdera utbildningarnas effekt på individers sysselsättning och etablering över tid samt hur väl utbildningarna är anpassade efter arbets-marknadens behov. Idag levereras sådana analyser av SCB i och med att de har möjlighet att göra slagningar mellan olika register, och det är viktigt att det säkerställs att sådana analyser är möjliga även framöver. Det finns en risk att kommunspecifika beställningar av statistik ej kan genomföras om Skolverket inte har kapacitet för motsvarande analyser som SCB har. Därmed vill nämnden framhålla att det är särskilt viktigt att regeringen noga följer Skolverkets och SCB:s förberedelsearbete och säkerställer beredskap för att vid behov kunna förändra tidplanen och kompensera kommuner för eventuellt ökade kostnader.

Stadskontorets bedömning

Med beaktande av inkomna remissvar gör stadskontoret följande bedömning.

Stadskontoret bedömer att förslagen som lämnas i delbetänkandet kan bidra till att lösa det tidigare problemet med informationsförsörjning, och anser att det är av fortsatt stor vikt att informationsförsörjningen inom skolan är välfungerande.

Stadskontoret vill lämna vissa synpunkter och kommentarer på innehållet i utredningen, med koppling till resursfördelning och de föreslagna bestämmelser som rör dataskydd respektive sekretesslagstiftningen, samt delar som handlar om informationsförsörjning kopplat till det systematiska kvalitetsarbetet. Dessutom lämnas synpunkter på den mer begränsade uppdragsverksamhet som utredningens förslag innebär, och vikten av att regeringen noga följer förberedelsearbetet när dataöverföringen övergår från SCB till Skolverket.

Vidare ser stadskontoret en risk att eventuella konsekvenser av lagförslagen är underskattade. Insamling, bearbetning och analyser av uppgifterna från huvudmännen är komplexa processer som bygger på komplexa system och en ansvarsfördelning mellan Skolverket, SCB och huvudmännen som gällt under lång tid. Därmed finns det en risk för oförutsedda konsekvenser om inte den komplexiteten beaktas i utredningen.

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör